

om zulke gedachten over de kerk te hebben? Hoe komt het, dat hij wel week aan week Christus kan prediken als den eenigen waarachtigen troost in leven en in sterven en dat hij nochtans niets van de kerk moet hebben; dat hij niet gelooven kan, dat de kerk in haar tegenwoordigen vorm te helpen en te reformeeren is, en dus maar liefst zou willen, dat zij door de hand des Heeren morgen aan den dag werd neder-geworpen?

Als U, inplaats van een paar volzinnen, die U ergens aantrof, mijn heele stuk had gelezen, als U iets wist van den strijd, dien ik hier nu 25 jaren lang gestreden heb, en als U iets wist van al het leed en de tranen, die ik in mijn leven door de kerk met haar geweldsvormen heb zien veroorzaken, en hoe de belangen van het koninkrijk Gods daardoor geschaad worden, dan zoudt ge er misschien iets van begrijpen, hoe het komt, dat ik wel een diepe, innige liefde heb voor de „eene, heilige, algemeene Christelijke Kerk“, maar dat ik nochtans niet begeer, dat mijn kinderen van een der bekende kerkvormen lid zouden worden. Ik wensch niet, dat mijn kinderen hun weg zullen gaan door zooveel tranen, als hun vader op aarde gegaan is.

En nu weet ik wel, dat gij Uwe eigen beschouwingen hier tegenover zult stellen. En dit is mij wel. Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.

Alleen nog dit:

Gij zegt mij mijn positie niet te benijden en acht U zelve in dezen boven mij bevoorrecht.

Ik antwoord: Het is wel. Ik kan best zien, dat een ander voorrecht heeft boven mij. Maar ik wou U toch zeggen, wat ik jaren geleden, naar aanleiding van hetzelfde stuk, waar we nu over praten, gezegd heb tot een Roomsche geestelijke: U moogt me beklaagen over mijn armoede, maar ik ben in mijn armoede toch rijker, dan U wel denken zoudt.

U vriendelijk dankende voor de opname, blijf ik met broederlijke toegenegenheid in onzen Heer en Heiland, Jezus Christus.

Uw dw.,

HILBRANDT BOSCHMA.

Naschrift. Het blijkt uit bovenstaand schrijven, dat het artikel, waarop we in No. 29 van de Kerkode wezen, van ouderen datum is, dan we meenden.

Toch wordt het duidelijk, dat de Heer Boschma in zijn oordeel en zijn veroordeeling over en van de Kerk niet veranderd is en dat hij, wat dan ook de bijzondere aanleiding voor het schrijven van zijn artikel indertijd moge zijn geweest, ook heden nog op hetzelfde standpunt staat.

Over de kwestie, of de heer Boschma de Kerk „vervloekt“ heeft, zullen we niet twisten. Ik schreef, dat hij over het instituut, waarin hij werkte, „feitelijk den vloek Gods inroep“. Eerlijk gezegd, zie ik niet in, dat dat te veel is gezegd, wanneer men de uitdrukking handhaaft: „Moge het vuur van Gods Geest haar verteren en haar afbreken, zoodat niet één steen op den anderen gelaten wordt“. De heer Boschma beroept zich op Dr. Kuyper, die zich ten opzichte van de Synodale organisatie ook deslijs zeer kras heeft uitgelaten.

Maar Dr. Kuyper had de Kerk lief en beschouwde het als zijn levensstaak, om alles weg te doen uit haar zichtbaren openbaringsvorm wat in strijd was met Woord en Belijdenis en met den eisch van den Koning der Kerk. Hij werd kerkhervormer.

De heer Boschma stelt zich niet slechts tegenover „de Synodale Kerk“, maar verwerpt elken „Kerkvorm“. Dat is juist het groote onderscheid met Dr. Kuyper. En daarom blijft hij, d.w.z. de heer Boschma, bezig met het afbreken, maar verzuimt hij te bouwen en wil hij geen „Kerkhervormer“ zijn, maar blijft hij „Kerkbestormer“. Dat doet ons leed. Daarom wezen we hem, die zijn Boiërgesbede uitsprak, op een weg, die o.i. veel nitnemender is.

We hebben hierna niets anders toe te voegen dan den wensch, dat de heer Boschma zijn gedachten aangaande de kerk radikaal herzie. Anders breekt hij de kerk af, zoodat niet één steen op den anderen wordt gelaten, of althans tracht hij het te doen. „Het vuur van Gods Geest“ brandt weg, wat de kerk van Christus tegenstaat. Men beschikt niet straffeloos over „het vuur van Gods Geest“.

HEPP.



Generale Synode der Geref. Kerken te Arnhem.

7e zitting.

De zitting van Donderdag werd geopend met samenzang van Psalm 138 : 2 en 3, waarna de praeses voorging in gebed.

Bij het appél nominaal bleek, dat br. H. Morsink Han, afgevaardigd voor Overijssel, die wegens ongesteldheid reeds eenige zittingen moest verzuimen, thans vervangen is door zijn secundus, de heer H. Munneke. Deze betuigde door opstaan zijn instemming met de belijdenisschriften.

De praeses sprak en woord ter gedachtenis van het feit, dat juist op dezen dag voor 1500 jaar Augustinus stierf, de groote kerkvader, wiens geestelijke erfenis nog tot rijken zegen voor ons is geworden.

De praeses verwelkomde ter Synode ds. J. Maasland van Brussel en verzocht hem, als adviseerend lid zitting te nemen. Deze bracht hierop namens de Geref. Kerk van Brussel verslag uit over het werk ten behoeve van de verstrooide Gereformeerden in Noord-Frankrijk.

Ds. G. J. Breukelaar rapporteerde namens Commissie V over dit verslag. Na een enkele wijziging werden de conclusies als volgt vastgesteld:

1e. de Geref. Kerk van Brussel dank te zeggen voor den arbeid, door haar verricht;

2e. aan de Kerk van Brussel de ambtelijke behartiging van de geestelijke belangen der verstrooide Gereformeerden in Frankrijk-Noord tot de e.k. Generale Synode op te dragen;

3e. aan de kerk van Brussel toe te zeggen een schadeloosstelling voor het afstaan van den dienaar des Woords tot een bedrag van f 1000.— 's jaars, plus een vergoeding voor reis- en verblijfskosten tot een maximum van f 500.— 's jaars.

4e. de kerk van Brussel te verzoeken op de eerstvolgende Generale Synode verslag van haar arbeid uit te brengen en rekening en verantwoording te doen.

De praeses verzocht Ds. Graefe, predikant der Evangelische gemeente te Göttinge, met den heer E. Gasde, „vorsteli“ der gemeente te Ebersbach te Saksen, om binnen den kring der Synode zitting te nemen.

Behandeld werd nu het schrijven van „die eerste Aeltesten- versameling des Genieinde verbandes der freien Evangelischen Gemeinden reformierten bekennnisse“ in Göttinge, Ebersbach und Odenitz, inhoudende het verzoek aan de Generale Synode, met haar in correspondentie te treden.

Dr. G. Keizer bracht allereerst verslag uit over het onderzoek, door Ds. J. C. Rullmann en hem ingesteld naar de kerkelijke toestanden bij de vrije Gereformeerde gemeenten in Saksen en Saksen.

Prof. L. Lindeboom rapporteerde namens Commissie V over deze zaak.

Na ampele discussie, werden de volgende conclusies aanvaard: 1. Dank te brengen aan de deputaten voor correspondentie met buitenlandse kerken, voor het voldoen aan de opdracht der Synode te Groningen en hen daarvoor te dechargeeren.

2. Aan de broeders Ds. Graefe, Prediger en Aeltester Gasde en in hen aan de door hen vertegenwoordigde „gemeinden“ dank te zeggen voor hun hartelijke groeten en zegenwensen aan deze Synode en de door hun komst betoonde belangstelling in het leven en den arbeid van onze Gereformeerde Kerken, met wederkerige groeten en zegenbeden voor hun moeilijken, maar ook gezegenden arbeid op hun eenzame posten.

3. Aan de nieuw te benoemen Deputaten op te dragen: a. deze „Gemeinden“ aan te bevelen in de liefde en den financieelen steun onzer kerken, hetzij door een collecte of door een gift.

b. Uit hun midden twee leden te benoemen, met opdracht, de genoemde „gemeinden“ te helpen om te komen tot rechte institutie van zelfstandige plaatselijke kerken, in het vertrouwen, dat bedoelde tweeledige hulp gaarne door de „Aeltesten“ van hun „Gemeinde“ zal worden aanvaard.

Hierna rapporteerde Ds. C. B. Bayne van Rotterdam over het voorstel van den kerkeraad der Gereformeerde Kerk van Coevorden, gesteund door 4 leden van de Particuliere Synode van Drente, adviseerend dat de Generale Synode inzake het promotierecht vooralsnog geen uitspraak doe: dat van de classis „s-Gravenhage“ voortellend voortloepig geen beslissing te nemen inzake het promotierecht, maar eerst het vraagstuk van de eenheid van opleiding onder de oogen te zien, dat van de classis Leiden, erop aandringend, zich over het promotierecht niet uit te spreken alvorens een ernstige poging om te komen tot eenheid van opleiding is gedaan en van den Kerkeraad van de Gereformeerde Kerk van Westervoort, verzoekend meerderheids- noch minderheidsrapport in behandeling te nemen, maar Deputaten te benoemen om met de directoren der Vrije Universiteit over de vereniging van Kampen en Amsterdam te confereren.

Aan het eind van het rapport stelde de rapporteur namens de Commissie voor:

1e. de Synode besluite om op het advies van den Kerkeraad der Gereformeerde Kerk van Coevorden, gesteund door 4 leden van de Particuliere Synode van Drente, aandringende op uitspraak van beslissing over het promotierecht der Theologische School met het oog op een nader in te stellen onderzoek door te benoemen experts op wetenschappelijk gebied niet in te gaan; en dat op de gronden in het rapport genoemd;

2e. de Synode besluite om niet in te slaan den weg door de classes „s-Gravenhage en Leiden en door den Kerkeraad der Gereformeerde Kerk van Westervoort aangewezen, bedoelende, dat, alvorens een beslissing genomen worde over het promotierecht der Theologische school, ja, zoo mogelijk om zulk een beslissing te ondervangen, de Synode aan de orde stelde het vraagstuk van de eenheid van opleiding, en wel op deze gronden, dat onder de gegeven omstandigheden de behandeling van de eenheid van opleiding ontijdig en niet zonder gevaar is.

Over dit punt werd breedvoerig gediscussieerd. Ds. Meijnen stelde hierbij tegenover het voorstel der commissie het voorstel der classis „s-Gravenhage“:

„De Generale Synode besluite:

1e. voortloepig geen beslissing te nemen inzake het Promotierecht en eerst het vraagstuk van de eenheid van opleiding onder de oogen te zien.

2e. Deputaten te benoemen, die daarover op een in 1931 samen te roepen Synode een rapport zullen hebben in te dienen.

3e. de Vereniging voor Hooger Onderwijs op G. G. te verzoeken, een commissie te willen benoemen ter samenspreiding met Deputaten“.

Dit voorstel werd niet gesteund en kwam dus niet in stemming.

Een amendement van Prof. Hepp, overgenomen door Dr. Van Andel, om het slot van de tweede conclusie te doen vervallen, werd verworpen met 47-7 stemmen. Van de adviseerende leden waren twee leden tegen.

Het voorstel der commissie werd hierop z.h.a. aanvaard.

Na dankgebed door den assessor werd de zitting gesloten.

8e zitting.

De zitting van Vrijdag werd geopend met samenzang van Psalm 145 : 2 en gebed.

Ds. H. A. Munnik van Zwolle werd door den praeses ter Synode verwelkomd en nam op diens uitnodiging als adviseerend lid al hoe zitting.

Ds. Munnik bracht hierop verslag uit namens Deputaten der Generale Synode voor steunverleening aan Hongaarsche studenten.

Over dit verslag bracht de heer G. de Bakker namens Commissie V rapport uit.

Overeenkomstig het voorstel der commissie werd besloten: 1. De handelingen van deputaten onder dankzegging goed te keuren.

2. Voor de volgende jaren opnieuw deputaten te benoemen met dezelfde opdracht;

3. hen te machtigen, zich namens de Synode te wenden tot de kerken om haar te verzoeken, het benodigde geld bijeen te krijgen door het doen houden van collecten of het schenken van bijdragen;

4. hen te machtigen, zich te wenden tot de classis met het verzoek, een deputaat te benoemen, die de zaak der Hongaarsche studenten bij de kerken aanbeveelt, de collecten int en overmaakt aan den penningmeester van deputaten der Generale Synode;

5. de Synode beveelt deze zaak dringend bij de kerken aan. De heer J. Benner bracht verslag uit over het telegrafisch verzoek van den kerkeraad der Geref. Kerk te Soerabaja, nader breedvoerig toegelicht:

„Soerabaja verzoekt stad Makassar als zendingssterrein te mogen bezitten“.

De classis Batavia betuigde adhaesie aan deze plannen. Op voorstel van Commissie IV werd de volgende uitspraak aangenomen:

De Generale Synode, met groote blijdschap en dankbaarheid kennis genomen hebbende van de groeiende zendingsliefde en de daartuit voortvloeiende zendingsplannen der Geref. Kerk van Soerabaja,

besluit:

1e. de bezetting van Makassar als Zendingsterrein door de Kerk van Soerabaja goed te keuren;

2e. aan de Deputaten voor de Zending op te dragen uit de Generale Kas het Zendingswerk te Makassar, na een daartoe strekkend gemotiveerd verzoek, waaruit de behoefte aan subsidie blijkt, te steunen met een bedrag van ten hoogste f 3500.— 's jaars,

en hierover op de volgende Synode te rapporteeren.

Ds. W. Breukelaar rapporteerde namens Commissie IV over het Christelijk Javaansche Boekenfonds.

Na eenige bespreking werd besloten, aan de te benoemen deputaten voor de Zending op te dragen, na ontvangst van de inlichting, die van de Algemeene Vergadering op Java is gevraagd betreffende het Chr. Javaansche Boekenfonds, in overleg met de vergadering van de afgevaardigden van de zending kerken te overwegen, of steun aan het fonds noodig zal zijn en bijaldien genoemde vergadering met hen van oordeel zal zijn, dat steun noodig is, dit fonds uit de Generale Kas te steunen met een bedrag van ten hoogste f 1000.— per jaar en de zending kerken uit te noodigen, dat ook zij dit fonds steunen.

De praeses verwelkomde ter Synode Z.Exc. de Minister van Staat H. Colijn en verzocht hem, als adviseerend lid al hoe zitting te nemen.

De heer Colijn bracht hierna verslag uit namens Deputaten voor de verzorging van de verstrooide Gereformeerden in Ned. Indië.

Ds. W. Breukelaar bracht namens Commissie IV rapport uit over dit verslag.

De volgende conclusies werden vastgesteld:

1. met hartelijken dank voor hunnen belangrijken arbeid en voor het door hen gevoerde beheer, al de handelingen der deputaten goed te keuren en hen te dechargeeren voor hun financieele beslissingen;

2. opnieuw negen deputaten te benoemen voor de Geestelijke verzorging der verstrooide Gereformeerden in Ned. Indië;

3. aan deze deputaten op te dragen;

a. voor dezen arbeid gelden te verzamelen en namens de Generale Synode alle kerken dringend te verzoeken, eenmaal per jaar voor dezen arbeid een collecte te houden en de inkomende gelden te beheeren;

b. uitvoering te geven aan wat voortvloeit uit de door deze en vooraangaande Synode te dezer zake genomen beslissingen;

c. aan de Kerk te Soerabaja, op haar tellenjaar in te dienen gemotiveerd verzoek voor de uitvoering van het door haar ontworpen plan der bearbeiding Makassar, een buitengewoon subsidie te verleenen tot een maximum van f 2000.— per jaar;

d. voorts alles te verrichten wat naar hun oordeel voor de geestelijke bearbeiding voor de verstrooide Gereformeerden noodig zal zijn en zulks in gebondenheid aan de besluiten der Generale Synode en onder verantwoordelijkheid aan de volgende Generale Synode;

e. op de wijze, die zij het meest geschikt achten oordeelen van den arbeid onder de verstrooiden mededeeling te doen, opdat deze arbeid, die zoo dringend den steun van de Kerken in Nederland behoeft, meer bekendheid verkrijge en daardoor meer in de liefde, het gebod en de offervaardigheid der Kerken moge deelen.

Prof. L. Lindeboom rapporteerde namens Commissie V over een circulaire van de Ned. Chr. Persoonlijke met verzoek voor de nitending van verslagen en berichten van haar intermediair gebruik te maken.

Besloten werd z.h.a. op dit verzoek niet in te gaan, omdat de Synode voor haar publicaties geen behoefte heeft aan den dienst van genoemd Personeel.

Ds. J. E. Goudappel rapporteerde namens Commissie V over het verzoek van de Classis Batavia om „de actie voor de Radio hier in Indië zelfstandig te mogen voeren, met het oog op het speciaal Indisch karakter der kerken van de Classis Batavia“.

Besloten werd:

1e. den wensch van de Classis Batavia in zoover in te willigen, dat zij haar machtigt, namens de Synode drie Deputaten voor het uitzenden van Radio-kerkdiensten en wat op diezelfde lijn ligt, in Indië te benoemen;

2e. aan deze Deputaten op te dragen zich zooveel mogelijk met de Deputaten in Nederland voor deze aangelegenheid te verstaan en samenwerking voor Indië te zoeken;

3e. aan deze Deputaten op te dragen, op de e.v. Generale Synode aangaande de verrichte werkzaamheden rapport uit te brengen.

Nog rapporteerde Ds. Goudappel over kerktelefonie voor zieken en ouden van dagen.

Besloten werd:

aan Ds. J. A. Tazelaar te Rotterdam den dank der Synode te betuigen voor het gezonden vijftal exemplaren van zijn boek: „Kerktelefonie voor zieken“, en deze zaak door het persverslag onder de aandacht der kerken te brengen.

De zitting werd hierna gesloten.

Middagzitting.

De middagzitting werd geopend met het zingen van Psalm 146 : 4.

Prof. Dr. J. Waterink rapporteerde namens Commissie IV over de vraagstukken inzake de betere vooropleiding voor Zendingarbeiders.

De Particuliere Synoden van Groningen, Drente, Gelderland en Zuid-Holland (Zuid) en de classes Leiden en Enkhuizen, spraken zich alleen vóór betere vooropleiding uit. Zuid-Holland (Zuid) droeg er daarbij op aan, te voren ernstig te onderzoeken, of de financieele kosten, daaraan verbonden, door de Kerken gedragen kunnen worden. Drente verklaarde „zich sympathiek met de gedachte, om een Zendingprofessor te benoemen“.

Over het rapport en de voorgestelde conclusies ontstond een zeer breede discussie.

Tenslotte werd besloten Dinsdag een beslissing over deze zaak te nemen.

De heer J. Weerstra rapporteerde namens Commissie IV over de Java-Soemba-film.

Op voorstel der commissie werd besloten:

1e. de arbeid van deputaten voor de Zending voorzover deze daarbij betrokken waren, goed te keuren;

2e. dat de Generale Synode het aanbod van het Comité tot overname van de Java-Soemba-film accepteert;

3e. aan de nieuw te benoemen Deputaten op te dragen de verdere afwikkeling te bevorderen.

De heer Weerstra rapporteerde nog over de deelname door Deputaten aan de Zendingstentoonstelling.

Geconcludeerd werd aangaande handelingen van Deputaten en deze goed te keuren en Deputaten te machtigen bij een eventueel opnieuw te houden Zendingstentoonstelling te handelen als zij gewenscht achten onder verantwoordelijkheid aan de Generale Synode.

Tenslotte rapporteerde de heer Weerstra over het pensioen van Ds. L. Adriaanse, em. miss. Predikant te Poerworedjo, waaromtrent een regeling werd vastgesteld.

Na dankgebed door Ds. Douma werd de zitting om ruim 4 uur gesloten.

9e zitting.

De praeses deed deze eerste zitting in de derde Synodeweek openen met samenzang van Ps. 75 : 1 en 4, waarna hij voorging in gebed.

Bij het appél nominaal bleek, dat Ds. N. Duursema, afgevaardigd voor Drente en de heeren J. v. d. Meulen Pzn., eveneens voor Drente, G. van Zeggelaar, voor Noord-Holland, Mr. A. J. L. van Beek Calkoen, voor Zuid-Holland (N. G.) en

H. Heikens vangen wa. en de be- Steen van G. Gruppe- Door ops- lijdenssch- Voor Ze- Met een- dat H. M- vieren en komen is.

De praes- van hulde- Voorts w- luk met de- Staande- De acte- Eend be- beslissing- De beh- leiding“ we-

Bij ontst- Breukelaar- mee, dat z- Na breed- gesteld:

1. De S- Zending, on- van het rag- velen en ge- verricht:

2. Zij be- tot de beic- aan de The- J. Zij he- tische nitve- de Synode-

Over de- leden steun- voor en 11- Hiermee- van Es:

„De Geref- het oog op- Zending, a- begraaen v- de benoem- taak kan v- Zending op- de Directie- en de volge-

De praes- van Heeg- Friesland (Ds Joh- rapport inz-

Na breed- formuleerit- Dr H. E- „leerboek v-

De heer- andere lode- De volge- was, werd-

De Syno- 1. het d- te leggen, o-

2. de d- voor den d-

3. de we- handlaiven-

Over dez- 2-tal der a- kladden; 4-

Besloten- clusie in en- tuschen v-

Da W. V- een bezwa- Woords te-

op de Zendi- brieven aan-

De Partij- aan deze z-

Dit punt- dit punt we-

Na dank-

De zittin- Psalm 150-

Appel na- door den a-

Een teleg- Commissie-

Prof. Dr-

INTERN- door Prof. I- Jitgave van

Behan- Nieuwe

Di- In de Ca- REDE, geh- voor Hooge

Prijz f 0.50.

Jitgave van